

Amsterdam, 14 september 2021

Raadsadres als reactie op informatiebrief over invulling reflectiefase RES

Ter attentie van de Gemeenteraad van Amsterdam

Geachte gemeenteraad,

Vorige week, op 7 september, ontving u van Wethouder Van Doorninck een raadsinformatiebrief over de invulling van de reflectiefase RES¹.

Helaas kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken dat deze brief op een aantal punten niet aansluit bij de werkelijkheid en dat deze alle aanleiding geeft om een kritisch houding hierover richting de wethouder in te nemen.

Hieronder zullen wij op een aantal van de punten ingaan en wij verzoeken u als gemeenteraadsleden om de wethouder op deze punten scherp te bevragen en te corrigeren.

Waarom is de reflectiefase opgezet?

In de tweede alinea schrijft de wethouder:

“De reflectiefase is opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam.”

Laten we duidelijk zijn: Als er een brede behoefte zou zijn om mee te doen en mee te denken over de komst van windmolens, dan zou deze reflectiefase er niet zijn.

Er is een brede weerstand tegen het plaatsen van windmolens dichtbij bebouwing en in de Amsterdamse natuur: Analyse van de toelichtingen bij het manipulatieve draagvlakonderzoek van de gemeente zelf, toont dat aan. Ook de honderden insprekers in uw gemeenteraad op diverse momenten laten zien dat er absoluut geen breed draagvlak is voor deze plannen².

Ook in het artikel in de Volkskrant van woensdag 8 september³ laat Wethouder van Doornink optekenen:

“De scherpe toon van het debat over de energietransitie heeft mij verrast”

De energietransitie wordt door een groot deel van de Amsterdammers, in ieder geval door Windalarm, ondersteund. De scherpte in het debat komt met name uit de aannames van de Wethouder dat de windmolens in Amsterdam een wezenlijke bijdrage aan de energietransitie

¹ Zie bijlage 1

² <https://windalarm.org/doc/Amsterdam/Wind-op-land/Problemen-draagvlakonderzoek-amsterdam.pdf>

³ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/amsterdam-hoopt-co2-uitstoot-terug-te-dringen-via-experiment-met-burgerberaad~b68b49aa/>, zie voor tekst bijlage 2

leveren, die de risico's voor de gezondheid van omwonenden en vernietiging van Amsterdamse natuur zou rechtvaardigen. De wethouder kan de bewoners niet van de nut en noodzaak van de windmolens overtuigen en gaat het debat hierover uit de weg.

Het zou ons inziens goed zijn als de Wethouder zelf ook een kritisch kijkt of het nu echt de energietransitie is, die bewoners tegen de borst stuit, of slechts de niet te onderbouwen drang om industriële windturbines binnen de stadsgrenzen te plaatsen....

De echte reden van het invoeren van de reflectiefase door de Wethouder: Er moest een andere weg gevonden worden om haar symboolpolitieke molens door te drukken; een weg waarbij vooral *niet* gesproken wordt over nut en noodzaak.

Reflectiefase als extra stap in het proces

“De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad.”

Laten we nog even uitzoomen op het totale proces, om aan te tonen dat we op dit moment bezig zijn met de volgende stap in een fuik.

Fuik stap 1: Vaststellen zoekgebieden

We hebben allereerst de discussie gehad over de vaststelling van de zoekgebieden van Amsterdam. Die moesten eerst door de stad worden vastgesteld en daarna door de provincie.

De wethouder heeft aangegeven dat er voorkeursgebieden en reservegebieden. Nadat de gebieden door de gemeente zijn vastgesteld, zijn ze vastgesteld door de provincie.

Volgens de wethouder was er met de vaststelling van de zoekgebieden nog niets besloten, immers, er zijn nog de overige gebruikelijk ruimtelijke ordeningsprocedures die doorlopen moeten worden. Voor alle discussie, waaronder nut- en noodzaak, gezondheid en meer, zou op een later moment nog ruimte zijn.

Fuik stap 2: De omgevingsvisie

De volgende stap in de fuik was de omgevingsvisie van Amsterdam, waarin de zoekgebieden van de RES een verankering in het ruimtelijk beleid van de Gemeente vinden.

Op deze Omgevingsvisie⁴ zijn vanuit de bewoners van Amsterdam ook de nodige zienswijzen ingediend.

Hieronder een deel uit de Nota van Beantwoording over windmolens (p64)⁵:

Inleiding

Windmolens behoren tot de meest genoemde thema's in de zienswijzen. Er zijn circa 175 zienswijzen over de zoekgebieden voor windenergie ingediend, door individuen, individuen in groepsverband, en organisaties van allerlei aard. De zienswijzen zijn verschillend van karakter,

⁴ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurt/omgevingsvisie/documenten/#h734b0b1a-e3b8-4709-ab48-d656cbc748ce>

maar tonen zich (op één na) allemaal tegenstander van windmolens. Twee zienswijzen zijn ondersteund door handtekeningenacties, met 15.000 en 4.700 handtekeningen. Ook verschillende omliggende gemeenten hebben zienswijzen ingediend tegen het plaatsen van windmolens naast hun grondgebied.

Een deel van de zienswijzen heeft alleen algemene bezwaren tegen plaatsing van windmolens, veel andere gaan in op de bezwaren van specifieke zoekgebieden. Over alle zoekgebieden, behalve het havengebied, zijn zienswijzen ingediend. We beginnen met een beschrijving van de genoemde algemene bezwaren.

Algemene bezwaren tegen windmolens

Grote windturbines binnen de grenzen van de stad Amsterdam zijn zeer ongewenst. Er is geen draagvlak voor. De energietransitie is belangrijk, maar windmolens in drukke woongebieden zijn niet de oplossing. Een stad moet met een realistische blik kijken naar wat mogelijk is op het gebied van groene energie op eigen grondgebied; het bestuur moet zich niet blindstaren op een aantal windturbines. In de zienswijze ingediend door Windalarm namens 15.000 burgers, wordt de gemeente verzocht om te stoppen met de plannen voor windturbines, met uitzondering van het Havengebied.

Windturbines zijn een aanslag op de gezondheid en het woongenot. Ze geven veel meer overlast dan verondersteld: laag geluid, slagschaduw, visuele hinder. De negatieve gezondheidseffecten worden onderschreven door steeds meer medici, waaronder recent nog een groep van honderd Amsterdamse medici in een openbaar bericht. Zoekgebieden liggen naast kwetsbare woonwijken. De inwoners worden hier dubbel belast. (en daarna volgen nog specifieke bezwaren per zoekgebied)

Ook op basis van de ingediende zienswijzen moet worden geconcludeerd dat de reflectiefase niet is ingegeven vanwege de "brede behoefte om mee te denken over de komst van windmolens in Amsterdam." De enige conclusie is dat mensen ze niet willen. Daarover bestaat geen twijfel.

In de beantwoording van deze zienswijzen in diezelfde nota van Beantwoording (vanaf p67) wordt o.a. ingegaan op de Ambitie Amsterdam Klimaatneutraal:

Ambitie Amsterdam Klimaatneutraal

In het nationale klimaatakkoord is afgesproken dat 30 energieregio's gaan onderzoeken hoe lokaal een bijdrage kan worden geleverd aan de opwek van duurzame energie op basis van bewezen technieken zoals zonnepanelen en windmolens. Amsterdam neemt verantwoordelijkheid door ook binnen onze stadsgrenzen te zoeken naar de meest geschikte plekken voor zonne-energie én nieuwe windmolens. In het voorjaar van 2020 hebben we de concept-RES vastgesteld met daarin de ambitie om voor 2030 tenminste 127 MW (296 GWh) vermogen aan windenergie te realiseren in de windzoekgebieden en 400 MW (380 GWh) vermogen aan zonne-energie te realiseren op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes.

Om aan deze ambities te voldoen, moeten er nog ongeveer 17 windmolens worden gerealiseerd. De helft van de ongeveer zeventien molens lijkt te passen in het havengebied, maar voor de andere acht à negen molens onderzoeken we nu welke zoekgebieden het meest geschikt zijn.

De gemeente vertaalt nu de RES ambitie als iets wat door het klimaatakkoord is vastgesteld en vervolgens een verplichting voor de gemeente Amsterdam met zich meebrengt.

Dit klopt niet om twee redenen:

Ten eerste: de beschreven ambitie komt niet uit het klimaatakkoord.

In het klimaatakkoord is afgesproken dat op land 35 TWh hernieuwbare elektriciteit opgewekt dient te worden uit zon en wind⁶

	49% basispakket	55%
Wind op zee	49 TWh	120 TWh
Hernieuwbaar op land (> 15 kW)	35 TWh	
Overige hernieuwbare opties (incl. CO ₂ vrij regelbaar vermogen) ⁸²	PM	
Totaal	84 TWh	

Daarnaast wordt er 49 TWh op zee opgewekt. Dit komt samen tot de 84TWh, benodigd om de doelstelling van 49% CO2 reductie te halen.

Inmiddels is/wordt de doelstelling verhoogd van 49% naar 55%.

Hier is in het klimaatakkoord reeds in voorzien. Hierover staan de volgende afspraken met betrekking tot Wind-op-land: (pag 181/182)

Indien er de komende jaren wordt besloten tot een verhoging van de productie van hernieuwbare elektriciteit omdat er meer elektrificatie in andere sectoren plaatsvindt, of indien het kabinet besluit tot ophoging van de nationale ambitie naar 55% CO₂-reductie in 2030, gelden de volgende randvoorwaarden:

a. Besluitvorming over extra Wind op Zee en Hernieuwbaar op Land is in 2021 benodigd met het oog op tijdige realisatie hiervan voor 2030.

(...)

d. Partijen zijn bereid om het gesprek aan te gaan over een eventuele verhoging van de ambities voor Hernieuwbaar op Land, onder de voorwaarden dat allereerst wordt gekeken naar de mogelijkheden voor Wind op Zee en kleinschalig zon. Inspanningen van decentrale overheden die leiden tot meer dan 7 TWh kleinschalig zon (zoals lokale stimuleringsregelingen) tellen daarbij mee voor deze opgave.

Het klimaatakkoord stelt dus dat indien de initiële 35 TWh op land is gerealiseerd en de doelstelling wordt verhoogd, er allereerst gekeken dient te worden naar zee.

Inmiddels is het duidelijk dat deze doelstelling op land behaald gaat worden op basis van alle verleende vergunningen en verstrekte subsidies.⁷

De in het klimaatakkoord beschreven ambitie is reeds bereikt: dit is dus geen reden voor de gemeente voor het in stand houden van haar ambitie.

In het Volkskrant artikel stelt de Wethouder dat zij 'braaf het Klimaatakkoord uitvoert'. Als zij dat zou doen, dan zou ze nu stoppen met de bouw van windmolens op land, en de realisatie van wind-op-zee aanmoedigen, of een ambitieus plan voor een Amsterdams windpark op zee maken.

Ten tweede stelt de gemeente dat ambitie van de RES-regio (die dus op geen enkele wijze voortvloeit uit het klimaatakkoord) ertoe leidt dat er door de Gemeente Amsterdam 17

6

<https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf> pagina 158

⁷ <https://fd.nl/ondernemen/1373198/nieuwe-locaties-voor-zon-en-windparken-zijn-overbodig-om-klimaatdoel-te-halen-mie1caxvzUvo> en <https://windalarm.org/wind-op-land-moratorium>

windturbines *moeten* worden gerealiseerd. De RES verplicht geen enkele gemeente iets, ook de gemeente Amsterdam niet!

Uiteraard kan de gemeente ook een eigen ambitie hebben om bij te dragen aan de energietransitie. Een ambitie daartoe onderschrijven we als Windalarm graag. Die ambitie moet dan wel worden vormgegeven op een wijze, die kan rekenen op draagvlak van de Amsterdamse bevolking en een wijze, die aantoonbaar bijdraagt aan de energietransitie, ook in vergelijking tot beschikbare alternatieven *buiten* de gemeente Amsterdam. Windalarm ziet niet dat industriële windturbines daarin een bijdrage kunnen leveren en hebben daar in diverse Position Papers argumentatie over gegeven. Naast bezwaren tot impact op de omgeving zijn ook de subsidiekosten van windturbines in Amsterdam rond de 35 miljoen euro hoger (doordat het matig waait en hoogtebeperkingen vanwege Schiphol), dan in alternatieve gebieden (waaronder op zee of andere plekken op land). Dit bedrag kan elders effectiever worden ingezet, de SDE budgetten zijn immers beperkt. De huidige subsidiesystematiek laat deze inefficiënte inzet van belastinggeld echter wel toe, maar met betrekking tot voorkoming van verkwisting van gemeenschapsgeld zou Amsterdam zijn verantwoordelijkheid moeten nemen.

Conclusie van het hele traject met de Omgevingsvisie is dat de Wethouder zich verschuilt achter allerlei niet dwingende of niet bestaande afspraken, zonder dat er ruimte is voor een inhoudelijke discussie over de nut en noodzaak van windturbines binnen de gemeentegrenzen.

Fuik stap 3: De reflectiefase

Oorspronkelijk zou nu de laatste stap in de fuik worden uitgevoerd: participatieproces met initiatiefnemers. Een fase waarbij bewoners als obstakel tussen een commerciële partij en een grote pot subsidiegeld worden geplaatst. In deze stap is de Gemeente inhoudelijk niet betrokken en kan ook geen inhoudelijk oordeel geven over de komst van de beoogde turbines. Als het benodigde participatieplan en de gevraagde onderzoeken worden opgeleverd, dient de vergunning te worden verstrekt. In deze stap zal geen nut en noodzaak discussie gaan plaatsvinden.

De wethouder laat hier nu een extra stap in de fuik aan vooraf gaan: De reflectiefase.

Als in de eerdere twee stappen niet gesproken is over de nut en noodzaak van industriële windturbines in de stad, en het ook niet in de laatste fase gaat gebeuren, dan zou deze fase zich moeten lenen voor het voeren van een nut en noodzaakdiscussie.

Tevens zou deze fase op basis van de uitkomst van die discussie tot gevolg moeten kunnen hebben dat de plaatsing van windmolens niet doorgaat. Er moet hier een mogelijkheid zijn om uit de fuik te ontsnappen.

Daarom vragen wij aan u als gemeenteraadsleden:

- Waar ligt voor u de mogelijkheid om te beslissen dat er *geen* windturbines in Amsterdam worden geplaatst?
- Kan deze reflectiefase tot gevolg hebben dat we het houden bij de 77 MW aan windenergie slechts uitbreiden met 9 x 3 MW in de haven? En dan komen op een totaal van 104 MW in plaats van 127 MW?

Indien die ontsnappingsmogelijkheid er niet is, dan wordt er slechts een toneelstuk opgevoerd om de symboolpolitiek van de Wethouder door te drukken.

Aanleiding en doel

Onder het kopje ‘aanleiding en doel’ wordt verwezen naar het IPCC rapport, en daarmee is volgens de Wethouder de nut en noodzaak van de windturbines aangetoond.

Dit is te kort door de bocht.

Wij vragen u nadrukkelijk om als onderdeel van deze reflectiefase de nut en noodzaak discussie *echt* te voeren. Als de nut en noodzaak echt zo duidelijk aanwezig is in deze situatie, dan moet de wethouder toch in staat zijn haar inwoners daar met inhoudelijke argumenten van te overtuigen.

En als die nut en noodzaak er *niet* is, dan moet de Wethouder toch niet de mogelijkheid krijgen om dit beleid verder door te drukken?

Laten we duidelijk zijn: het betreft hier niet de nut en noodzaak van de energietransitie, het betreft hier de bouw van industriële Windturbines binnen de gemeentegrenzen als nuttig en noodzakelijk voor de energietransitie.

De Wethouder heeft het veelvuldig over ‘het nemen van verantwoordelijkheid’ als grote stad in de energietransitie.

De energietransitie gaat nog jaren duren en gaat veel geld kosten. De verantwoordelijkheid die er dan ligt bij steden en haar bestuurders, is aan te tonen dat de maatregelen die zij nemen noodzakelijk en nuttig zijn. Als zij dat niet doen/kunnen/willen, dan zal het draagvlak voor de energietransitie hard afnemen. Dat risico moet de Wethouder niet willen nemen.

De Wethouder legt in deze brief de verantwoordelijkheid voor het voeren van de nut en noodzaakdiscussie van wind op land bij de RES organisatie en het Rijk. Dat is niet correct: De Wethouder wil deze windmolens; deze discussie moet dus **ook in Amsterdam** worden gevoerd.

Concrete vraag aan uw raad:

- Verzoek de wethouder om ook een nut en noodzaak discussie te voeren over de windturbines in Amsterdam.
 - Waarom zijn windturbines binnen de stadsgrenzen buiten de haven per se noodzakelijk, terwijl twee windturbines op zee meer duurzame stroom produceren?
 - Waarom kunnen we als alternatief niet meer zon-op-dak realiseren, met nieuwe technieken die zich aandienen. Zie bijvoorbeeld deze Nederlandse kunststof zonnepanelen: <https://www.change.inc/energie/de-duurzaamste-zonnepanelen-ter-wereld-zijn-van-kunststof-en-komen-straks-uit-nederland-37025>
 - In de Zienswijze van de Gemeente op de Omgevingsverordening NH2022 van de provincie schrijft de wethouder: “Het behoud van de landschappelijke waarden zijn van groot belang voor Amsterdam, zeker nu de stad verder verdicht, ook in de flanken. Daarbij worden de stadsranden steeds belangrijker voor recreatie en groen.”⁸ Hoe dragen industriële windturbines aan de randen van de stad bij aan recreatie en groen?
 - Enz.
- Op welke wijze gaat de Wethouder de uitkomsten uit de landelijke nut en noodzaak discussie meewegen in haar besluiten? En is daar een rol voor de gemeenteraad weggelegd?

⁸ Zienswijze op OV NH2022, 16 juni 2021, kenmerk: MH/CVD 20210616

Producten en activiteiten in de reflectiefase

Voor de reflectiefase is onder andere inbreng opgehaald bij Windalarm. Hiermee lijkt de Wethouder te suggereren dat Windalarm zich kan vinden in de wijze waarop de reflectiefase is vormgegeven. Het is voor Windalarm niet helder op welke wijze de input van Windalarm is verwerkt in de vormgeving van de reflectiefase.

Punten die wij o.a. missen:

- Nut en noodzaak discussie
- Voorzorgsprincipe als uitgangspunt bij de discussie rond het thema gezondheid
- Inzicht in de business case van de windmolens: Hoeveel subsidie is er nodig. Als 50% van de omwonenden participeert: hoeveel levert hen een windmolen dan op. (Lees: Met hoeveel wordt een omwonende afgekocht voor de hinder en de gezondheidsrisico's)
- Wijze waarop plaatsing van windturbines andere ambities/doelen van de gemeente versterkt. (zoals meer groen en recreatie / woningbouw e.d.)
- Energieneutraliteit: Waarom is een stadsgrens een goede grens om een locatiekeuze voor windturbines op te baseren in vergelijking met bijvoorbeeld de windsnelheid in een gebied?

De Wethouder heeft uiteindelijk een grote variëteit aan activiteiten en producten verzonnen om deze reflectiefase door te komen, zonder een inhoudelijke discussie over nut en noodzaak te hoeven voeren. Daarnaast is van geen enkele van deze producten of activiteiten aangegeven op welke wijze een uitkomst zou kunnen leiden tot het niet plaatsen van een windturbine.

De wethouder controleert op deze wijze de uitkomst van de werkgroepen/pratsessies/activiteiten volledig, zoals ze ook bij oa het draagvlakonderzoek deed.

1. Door de selectiecriteria van de deelnemers.
2. Door de inhoud van de workshops
3. Door de sturende rol van de gespreksleider/begeleiders
4. Keuze van experts
5. Door de verwerking van de resultaten
6. Door de presentatie van de resultaten

Wij hebben de verwachting dat op basis van de manier waarop de Wethouder dit dossier tot nu toe aanpakt, maar ook op basis van ervaringen met andere dossiers, alle middelen uit de kast worden gehaald om tegen de wil van de Amsterdammers deze Windturbines door te drukken.

Consequenties uitspraak RvS

Hier komt de Wethouder weer te spreken over de Noorder IJplas en het Cornelis Douwes terrein. Zij zijn uitgesloten van deelname aan de reflectiefase. De beslissing voor de plaatsing van windturbines is voor deze gebieden immers al in 2012 genomen.

Sinds 2012 is er veel veranderd. Onder andere is Wind op zee een volwaardig en beter alternatief geworden voor wind op land⁹.

De reden om in 2012 te kiezen voor wind op land was omdat wind op zee nog geen optie was.

Het uitgangspunt van de Windvisie 2012¹⁰ is achterhaald.

⁹ <https://windopzee.nl/onderwerpen-0/wind-zee/kosten/kosten-windparken/>

¹⁰ <https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p25/p2582/2582-046windvisie.pdf>

Het blijven doorgaan met uitvoering van beleid dat gebaseerd is op achterhaalde feiten en inzichten is onbehoorlijk bestuur. Amsterdammers verwachten van haar bestuurders dat zij beleid aanpassen naar de meest recente inzichten.

- Wij verzoeken aan uw raad om de Noorder IJplas en Cornelis Douwes terrein ook deel te nemen aan de reflectiefase, waarin ook voor deze gebieden naar nut en noodzaak van windturbines moet worden gekeken.

Daarnaast geeft de gemeente aan eigen normen voor windparken te gaan formuleren. Wij denken dat de gemeente weleens kan onderschatten hoe moeilijk dat is. Zie hierover ook de brief die bewoners van de NoorderIJplas al naar de wethouder stuurden in bijlage 3. (Op deze brief is (nog?) geen reactie gekomen van de wethouder.)

(Wel typerend dat de Gemeente zichzelf in staat acht deze normen op te stellen en niet op het Rijk wacht, maar blijkbaar niet in staat is haar eigen burgers van de nut en noodzaak van Wind op land te overtuigen, en dit verwacht van het Rijk...)

- Wij verzoeken u zelf informatie in te winnen over de wijze waarop de Gemeente deze normen kan opstellen, bijvoorbeeld middels het organiseren van een expertsessie door advocaat Peter de Lange.

Motie Windturbines feiten

In de brief van de Wethouder wordt regelmatig verwezen naar Moties die aangenomen zijn in uw raad. Over de motie nummer 368 van het lid Boomsma¹¹ is nog niet gesproken. Deze motie vormt een goede basis om te komen tot de nut en noodzaakdiscussie.

- Wij verzoeken u de wethouder aan te zetten tot uitvoering van deze motie als basis voor de nut en noodzaakdiscussie.

De burger kan het niet volgen

In het Volkskrant artikel geeft de wethouder aan dat “informatieavonden ontaarden in een technische tweestrijd met Windalarm, die de burger niet kan volgen.” Als de wethouder dat zo ervaart, pleit dat voor een snelle uitvoering van bovengenoemde motie.

Overigens herkent Windalarm zich niet in het geschetste beeld: wij ervaren een wethouder die zich verschuilt achter allerlei procedurele regels en trucs om te voorkomen dat er inhoudelijk over dit onderwerp moet worden gesproken. En de wethouder hoeft zich geen zorgen te maken over “de burger”: Die heeft haarfijn in de gaten wat er speelt!

Tot slot

De Wethouder heeft haar mond vol van verantwoordelijkheid nemen en het bieden van een duurzame en leefbare toekomst voor generaties na ons.

Wat zij echter nog steeds niet doorheeft, is dat zij het tegenovergestelde doet. Door het plaatsen van symboolpolitieke industriële installaties, die subsidies slurpen die beter kunnen worden aangewend, verziekt ze de leefomgeving van vele Amsterdammers en ondermijnt ze het draagvlak voor de energietransitie.

¹¹ Zie bijlage 4

Het feit dat de nut en noodzaak discussie hierover nog steeds wordt vermeden en wordt 'uitbesteed' aan het Rijk is zorgelijk. Als honderden Amsterdammers komen inspreken *tegen* windturbines, er tienduizenden mensen petitie tegen plaatsing van windmolens tekenen. Als buurgemeenten bezwaar hebben, als een manipulatief draagvlakonderzoek bij juiste analyse al laat zien dat er geen draagvlak is, dan moet je je als wethouder toch afvragen of je het juiste beleid aan het voeren bent.

Daar komt ook een grote verantwoordelijkheid voor u als gemeenteraad: Bij het aannemen van de RES werd u gezegd dat er nog niets besloten was, dat er nog ruimte ging komen voor discussie, en ging u akkoord met een onduidelijke reflectiefase. Nu blijkt met de huidige vormgeving van de reflectiefase dat er helemaal geen ruimte is voor een inhoudelijke discussie over nut en noodzaak. En dat de reflectiefase dusdanig is vormgegeven dat de Wethouder deze Industriële windturbines gaat doordrukken tegen de wil van de bewoners in.

Vandaar onze oproep aan uw raad:

- Dit is het moment waarop u als gemeenteraadslid, met name uit de coalitiepartijen, moet opstaan en van de wethouder verlangen dat er over nut en noodzaak wordt gesproken.
- Dat deze discussie ook moet kunnen leiden tot het *niet* plaatsen van windmolens
- Dat voor de gezondheid van omwonenden het voorzorgsprincipe *altijd* leidend is.

Wij rekenen op u; En een geloofwaardige democratie rekt op u.

Met vriendelijke groeten,

Namens Windalarm,

Joost de Groot

j.degroot@windalarm.org

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 7 september 2021
Portefeuille(s): Duurzaamheid en Circulaire economie
Portefeuillehouder(s): Marieke van Doorninck
Behandeld door: Juliane Kürschner, Ruimte en duurzaamheid, j.kurschner@amsterdam.nl
Onderwerp: Invulling reflectiefase RES

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Uw raad heeft tijdens de bespreking van de zoekgebieden voor windenergie kennisgenomen van het instellen van een reflectiefase.

De reflectiefase is opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden. Deze worden geïnventariseerd, vastgelegd en hanteerbaar gemaakt voor de gemeenteraad. Ook de gezondheidseffectanalyse wordt verder vorm gegeven. Bij het bespreken van de RES 1.0 is toegezegd om u hierover zo snel mogelijk nader te informeren.

Aanleiding en doel reflectiefase

Amsterdam staat voor een grote opgave. In onze toch al volle, groeiende stad moeten we ruimte maken voor een ingrijpende transitie. Het recente rapport van het Intergovernmental Panel for Climate Change (IPCC) uit augustus 2021 laat geen twijfel erover bestaan: de opwarming van de aarde is volop in gang en overal op de wereld voelbaar¹. De tijd dringt om de uitstoot van schadelijk broeikasgas nog te kunnen beperken. Daarom moeten we de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame groene, energiebronnen. Als grote stad moeten wij de verantwoordelijkheid nemen om zelf alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt.

Dit is een ingrijpende transitie. Stappen die we in deze transitie zetten, zullen wij voelen. Omdat we anders moeten gaan koken, omdat onze huizen moeten worden aangepast, omdat er windturbines in de buurt van onze woonomgeving komen. Als gemeentebestuur gaan we alles eraan te doen om de negatieve effecten van deze transitie zo beperkt mogelijk te houden.

Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de RES en daarmee ook voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windturbines kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en

¹ <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase. Verderop in deze brief meer daarover.

De betrokkenheid van onze inwoners is niet alleen wenselijk, maar ook onmisbaar. De energietransitie kan pas succesvol zijn als wij die samen vormgeven. Dat betekent dat iedereen in de stad die gehoord wil worden ook gehoord kán worden. Niet alles hoeft tijdens deze fase, ook na de reflectiefase is volop ruimte om gehoord te worden en mee te praten. In deze brief wordt u geïnformeerd over de aanpak van de reflectiefase op hoofdlijnen. Hiervoor is inbreng opgehaald bij een groot aantal belanghebbenden². Ik zal u periodiek blijven informeren.

Reflectiefase als extra stap in het proces

De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad. Amsterdam geeft ermee invulling aan de grote behoefte aan meer participatie. Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Na goedkeuring van het participatieplan door het college start de voorbereiding van concrete plannen en projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van alle onderzoeken verleent de gemeente al dan niet toestemming voor de realisatie van de windturbines. Die besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Drie producten: afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance (sturing)

Op dit moment ziet het college drie producten als resultaat van de reflectiefase. Deze producten worden voor besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd en bieden een kader voor de verdere besluitvorming over windturbines.

1. Een afwegingskader: dit kader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De behoeften en zorgen van bewoners maken hier deel van uit, evenals de elementen voor een goede gezondheidseffectanalyse. Dit afwegingskader moet het bestuur helpen om een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces.
2. Richtlijnen voor participatie: deze richtlijnen geven aan hoe belanghebbenden ná de reflectiefase betrokken moeten worden en bevatten "spelregels" voor o.a. belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES-partners voor het opstellen van

² Vertegenwoordigers van volgende organisaties hebben input geleverd: Windalarm, JongRES, bezorgde (para)medici, volkstuinen, woonbootbewoners, energie-coöperaties Amsterdam Wind, Stadsecoloog, GGD, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Spaar het Gein/ Driemond. Ook hebben volgende partnerorganisaties van de RES en medeoverheden input gegeven: buurgemeenten (Zaandam, Oostzaan, Landsmeer, Waterland, Diemen, Gooise Meren, Ronde Venen, Ouder Amstel) RES partners NHZ (Liander, Waternet, RES NHZ), Provincie NH, Haven Amsterdam, andere beleidsafdelingen gemeente Amsterdam en de stadsdelen Amsterdam Noord, Oost, Zuidoost en Nieuw-West.

een participatieplan in de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase. Deze richtlijnen worden gemaakt als voorbereiding op de volgende fasen.

De gemeente laat op verzoek van uw raad een evaluatie uitvoeren over de participatie tot nu toe. Dit rapport wordt apart aangeboden aan de raad en de inzichten uit deze evaluatie worden meegenomen in de richtlijnen voor participatie.

3. *Richtlijnen voor samenwerking en sturing*: deze richtlijnen beschrijven de rol van de gemeente en de aard van samenwerking sturing bij de ontwikkeling van windenergie. Deze richtlijnen geven informatie over de verhoudingen en afstemming tussen RES-partners en medeoverheden zoals buurgemeenten, stadsdelen, provincie en RES organisatie. En zij geven informatie over de relatie van de gemeente met de initiatiefnemers en met belanghebbenden. Ook deze richtlijnen worden gemaakt als voorbereiding op de volgende fasen.

Activiteiten in de reflectiefase

Om tot de producten als resultaat van de reflectiefase te komen, vinden er verschillende activiteiten plaats. In het najaar worden Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden uitgenodigd om hieraan deel te nemen, zowel fysiek³ als digitaal. De gemeente organiseert de volgende activiteiten:

- Een online raadpleging volgens de methodiek 'participatieve waardenevaluatie' ;
- Een onderzoek naar de leefomgeving in de verschillende zoekgebieden door middel van 'context mapping' waarmee de zoekgebieden in kaart en beeld gebracht worden;
- Verdiepende verkenningen op de thema's gezondheid, natuur en ruimtelijke kwaliteit;
- Een evaluatie van het participatieproces tot nu toe.

Alle Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten die dat willen kunnen meepraten en input geven tijdens de activiteiten. Belangengroepen worden uitgenodigd om hun behoeftes en zorgen in te brengen. Ook is er mogelijkheid om mee te denken bij bijeenkomsten van klankbord- en begeleidingsgroepen.

Participatieve waardenevaluatie (PWE)

Kern van de reflectiefase wordt een digitale raadpleging "participatieve waardenevaluatie" (PWE). Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot gemaakt van bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dilemma's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom. Een soortgelijke raadpleging is onlangs op verzoek van de Tweede Kamer uitgevoerd om de mening van de Nederlandse samenleving over klimaatbeleid in kaart te brengen.⁴

³ Indien de Corona maatregelen dit toelaten.

⁴ Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): <https://youtu.be/kdGUqK5KZF1> en over de Nederlandse klimaatraadpleging <https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging>

Onderzoek naar de leefomgeving door middel van 'context mapping'

Aanvullend op de online raadpleging voert de gemeente een onderzoek uit naar de leefomgeving in de vorm van 'context mapping'. Tijdens workshops die worden gehouden in en rond de zoekgebieden, kunnen bewoners aangeven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn. In de onderzoeksmethodiek ligt de nadruk op beelden. Het onderzoek is laagdrempelig en intuïtief, en daardoor toegankelijk voor alle bevolkingsgroepen. Met deze methode wordt heel lokale informatie verkregen. Inzichten vanuit de beleving van de bewoners in en rond de zoekgebieden worden in kaart gebracht, zodat daarmee rekening kan worden gehouden bij de ontwikkeling van windenergie.

Thematische verkenningen gezondheidseffectanalyse, natuur en ruimtelijke kwaliteit

In de RES 1.0 NHZ is afgesproken dat Amsterdam bij de beoordeling van locaties voor windenergie een gezondheidseffectanalyse⁵ uitvoert. Tijdens de reflectiefase wordt een commissie van gezondheidsexperts samengesteld met o.a. een vertegenwoordiger van de GGD/ RIVM⁶, van de medici die eerder hun zorgen hebben geuit en van de energiecoöperaties. Deze expertgroep met een beperkt aantal leden wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter. Een begeleidingsgroep kan onderwerpen aandragen en vragen stellen. De expertgroep geeft antwoord op de vragen en stelt een advies vast hoe effecten op gezondheid en welzijn rond een mogelijke locatie in beeld moeten worden gebracht en afgewogen.

Daarnaast zijn effecten op natuur en ruimtelijke kwaliteit belangrijke criteria voor de afweging van locaties. Voor natuur wordt tijdens de reflectiefase aanvullend op de 'Quickscan natuur en landschap'⁷ in beeld gebracht welke elementen onderdeel moeten zijn van de milieueffectrapportage. De lijst met elementen wordt in samenspraak met belanghebbenden opgesteld. Dit kan vervolgens worden gebruikt als startpunt voor de inhoud van een milieueffectrapportage bij windturbineprojecten in Amsterdam. De milieueffectrapportage is verplicht bij elk windturbineproject conform motie 035.21 van het raadslid Kreuger.

Om ruimtelijke kwaliteit goed in het afwegingskader mee te laten wegen, stelt de gemeente samen met ruimtelijke experts van o.a. de provincie een ruimtelijk kwaliteitskader op. Mogelijke ruimtelijke effecten van de inpassing worden in 3D beelden gevisualiseerd. Daarbij wordt het ruimtelijke effect zowel stedenbouwkundig als landschappelijk benaderd. Ook in dit traject wordt samengewerkt met belanghebbenden zodat hun zorgen en behoeftes in de uiteindelijke afweging mee kunnen worden genomen.

⁵ Gezondheidseffectanalyse is de Nederlandstalige benoeming van een Health Impact Assessment, zoals toegelicht in een brief aan uw raad op 20 april j.l..

⁶ In samenwerking met het landelijk expertisepunt 'Gezondheid en windturbines' van het RIVM.

⁷

<https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9731690/1#search=%22quickscan%20oecologisch%22>

Evaluatie van het participatietraject tot nu toe

Onderdeel van de reflectiefase is een evaluatie van het doorlopen participatieproces in Amsterdam tot aan de RES 1.0. Deze evaluatie wordt uitgevoerd door onderzoekers van Universiteit Leiden. De evaluatie gaat o.a. in op het ontwerp van het participatieproces, de kwaliteit ervan en de interacties tijdens de participatie. Belanghebbenden geven feedback op de onderzoeksopzet. De lessen en aanbevelingen die uit deze evaluatie volgen zijn input voor de richtlijnen voor participatie in de vervolgfases. Dit is conform motie 073.21 van het raadslid Kiliç en conform motie 043.21 van de raadsleden Kreuger en Boomsma.

Reflectiefase als gezamenlijk proces met klankbord- en begeleidingsgroepen

De gemeente constateert dat de behoefte bij bewoners en belanghebbenden om mee te praten en mee te doen groot is. Daarom worden zij bij de reflectiefase intensief betrokken. De verschillende onderdelen van de reflectiefase worden van input voorzien door een aantal klankbord- en begeleidingsgroepen:

- Een stedelijke klankbordgroep, waarin belanghebbenden die op stedelijk niveau georganiseerd zijn zitting kunnen krijgen;
- Vier lokale klankbordgroepen, waar belanghebbenden die vooral een lokaal (per zoekgebied verschillend) belang hebben zitting kunnen krijgen, en waar ook ruimte is voor de inbreng van inwoners uit buurgemeenten;
- Thematische begeleidingsgroepen op de onderwerpen gezondheid, natuur en ruimtelijke kwaliteit.

Deze groepen staan niet in hiërarchische verhouding tot elkaar, maar worden zo vormgegeven dat zoveel mogelijk betrokken organisaties op de juiste plek hun input kunnen geven. Voor het maken van de selectie van deelnemers voor deze groepen geeft het Nederlands Platform Burgerparticipatie Overheidsbeleid (NBPO) advies. Het NBPO is opgericht met het doel om burgerparticipatie te bevorderen bij plannen en projecten die gevolgen hebben voor de kwaliteit van de woon- en werkomgeving van bewoners.

Brede uitnodiging en begeleiding door deskundigen

Er wordt breed en toegankelijk uitgenodigd voor de activiteiten en klankbordgroepen. Naast lokale belanghebbenden worden de buurgemeenten, RES-partners, de provincie, waterschappen en Liander betrokken. Deskundigen en kennisinstellingen zoals het RIVM, de TU Delft en de GGD helpen bij de uitvoering van de activiteiten.

Aandringen op gezamenlijke dialoog duurzame elektriciteit door het Rijk

Over nut en noodzaak van wind op land en de kaders van de RES bestaat veel onrust en verschil van mening. De regie over deze vraag van nut- en noodzaak wordt landelijk opgepakt. Nationaal Programma RES en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zijn momenteel in gesprek om de vragen en zorgen over nut en noodzaak van wind op land nationaal goed te beleggen. Binnenkort start een verkenning naar een mogelijke dialoogtafel hierover. Amsterdam zal samen met de energieregio NHZ blijven aandringen dat dit gesprek plaats vindt parallel aan de Amsterdamse reflectiefase.

Communicatie versterken

De wijze waarop de gemeente communiceert zal aansluiten bij de opzet van de reflectiefase.

De communicatieactiviteiten lopen in de komende fase langs drie lijnen:

- 1) Zoveel en divers mogelijk mensen uitnodigen en betrekken bij het traject. We hanteren hierbij een buurtgerichte aanpak met o.a. bewonersbrieven, lokale media, fysieke en digitale uitnodigingen.
- 2) Het effect van windturbines op de omgeving inzichtelijk maken door visualisaties.
- 3) Het doorlopend informeren over alle stappen, onderzoeken, onderzoeksresultaten en feiten die in deze fase relevant zijn. Dit doen we o.a. door het gebruik van de website van de gemeente, nieuwsbrieven, nieuwsberichten en, indien mogelijk, fysieke bijeenkomsten.

We werken hierin nauw samen met de stadsdelen en buurgemeenten.

Planning

De reflectiefase vindt plaats in het najaar van 2021. Ik verwacht binnenkort de reflectiefase officieel te starten. Begin volgend jaar zal ik resultaten aan u voorleggen.

Parallel zal Amsterdam meewerken bij het opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma door de energieregio NHZ. Verder zal worden bekeken hoe de RES te integreren in de omgevingsinstrumenten die volgen uit de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. In beide trajecten moeten afspraken uit de reflectiefase ook een plek krijgen.

Consequenties door de uitspraak van de Raad van State over milieubeoordeling voor windturbinenormen⁸

De Raad van State heeft zich op 30 juni jl. uitgesproken over de algemene regels voor windturbines (o.a. over geluid en slagschaduw). Regels die vastgelegd zijn in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling mogen niet meer gebruikt worden bij het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van omgevingsvergunningen voor windparken. Het Rijk had voor deze regels een planmilieueffectrapport (plan-mer) moeten maken. Het Rijk heeft na de uitspraak van de RvS aangegeven alsnog een plan-mer te gaan maken en verwacht hier 1,5 á 2 jaar over te doen.⁹ Voor de nieuwe zoekgebieden voor windenergie die in de RES 1.0 vastgelegd zijn, is vergunningverlening naar verwachting pas na deze termijn aan de orde. De gemeente gaat daarom door met het RES-traject en de reflectiefase.

Voor de kansrijke en wenselijke zoekgebieden uit de windvisie 2012 die vooroplopen in het proces heeft de uitspraak van de Raad van State consequenties. De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat er nieuwe algemene regels in Nederland zijn er wel nieuwe windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden moeten voor die nieuwe windturbineparken dan zelf afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. Naar verwachting zijn er in Amsterdam eigen gemotiveerde normen nodig

⁸ <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/>

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen>

voor de vier nieuwe windturbines op de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort en voor de nieuwe windturbine(s) in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

De gemeente Amsterdam gaat evenals andere overheden (zoals in Delfzijl en Oss) aan de slag met eigen normen voor windparken, totdat er nieuwe algemene regels voor windparken in Nederland zijn. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. De onderbouwing van de normen moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn.

Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing. De inzichten uit de reflectiefase worden hierbij zoveel mogelijk meegenomen, maar zijn hierbij niet voorwaardelijk. Het Rijk en het nationaal programma RES hebben aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van de besluiten.^{10 11}

Tot slot

We nemen als stad onze verantwoordelijkheid én verkennen nieuwe wegen om de Amsterdammer en andere belanghebbenden zo goed mogelijk te betrekken bij het RES traject. Het college wil toekomstige generaties een duurzame en leefbare toekomst bieden. Het college wil de gestelde ambities in de Regionale Energiestrategie (RES) daarom zo spoedig mogelijk realiseren om klimaatverandering tegen te gaan. Na afronding van de reflectiefase blijven we een zorgvuldig proces voeren om onze ambities waar te maken.

Ik kijk uit naar de samenwerking met uw raad in de reflectiefase gedurende dit najaar.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen>
<https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/>

¹¹ <https://www.regionale-energiestrategie.nl/Nieuws/2007901.aspx?t=Welke-gevolgen-heeft-de-uitspraak-Raad-van-State-over-windmolenparken>

Bijlage 2: Volkskrant - 8 sept 2021

Amsterdam hoopt CO2-uitstoot terug te dringen via experiment met burgerberaad

Amsterdam gaat experimenteren met een burgerberaad: honderd willekeurige inwoners bedenken – na een cursus – extra maatregelen om de CO2-uitstoot verder terug te dringen. Zo hoopt de stad het groeiend verzet tegen de vaak pijnlijke klimaatmaatregelen om te buigen.

Amsterdam vraagt honderd willekeurige burgers nieuwe klimaatmaatregelen te bedenken die de stad ook gaat uitvoeren. Wethouder Marieke van Doorninck (GroenLinks, duurzaamheid) heeft woensdag de oprichting aangekondigd van een burgerberaad: door loting geselecteerde Amsterdammers bedenken – na een uitgebreide bijscholing – manieren om de uitstoot van CO2 verder te beperken. De hoofdstad vreest haar klimaatdoelen voor 2030 anders niet te halen.

Het is voor het eerst dat een stad in Nederland experimenteert met een burgerberaad over het klimaat. De pilot is bedacht om het draagvlak voor klimaatbeleid te vergroten. Tot nu toe verloopt de energietransitie in de hoofdstad moeizaam.

Windmolens

Zo stuit de mogelijke plaatsing van grote windmolens nabij woonwijken, op fel en goed georganiseerd verzet van bewoners. 'Ik snap het verzet', zegt Van Doorninck die het plan woensdag naar de gemeenteraad stuurde. 'Klimaatbeleid doet pijn zodra maatregelen concreet worden. Maar de energietransitie is te belangrijk om maar weer door te schuiven.'

De wethouder benadrukt dat de ingelote burgers nieuwe maatregelen gaan verzinnen en niet gaan beslissen over de gewraakte windmolens. Op dat gebied maakt zij een pas op de plaats: een ingelaste reflectiefase moet ruimte bieden aan extra inspraak. De stad hoopt in 2025 de eerste vergunningen voor nieuwe windmolens af te geven.

'De scherpe toon van het debat over de energietransitie in de stad heeft mij verrast', zegt Van Doorninck over de discussie in de stad. 'De inspraakronde moet nog beginnen, maar ieder onderzoek naar gezondheidseffecten, draagvlak of potentiële locaties van windmolens leverde afgelopen jaar veel kritiek en argwaan op.' Informatieavonden onttaarden volgens haar in een technische tweestrijd met actiegroep Windalarm, die is opgericht door bewoners van de Vinexwijk IJburg. 'De gewone burger kan dat niet volgen.'

Draagvlak

Mede daarom stelt Van Doorninck het experiment in met 'deliberatieve democratie' – beleid gebaseerd op overleg tussen willekeurig gekozen burgers. Het Amsterdamse college was volgens haar direct enthousiast. Door Amsterdammers zelf maatregelen te laten verzinnen, die bindend zijn, groeit volgens de bestuurder het draagvlak. 'Idealiter stel je een burgerberaad in voordat er beleid is, maar daarvoor is het nu te laat. Daarom vragen we om extra maatregelen om de CO2-uitstoot terug te dringen.'

Amsterdam stuurt binnenkort honderd 16-plussers in Amsterdam en Weesp (vanaf volgend jaar deel van de hoofdstad) een uitnodiging deel te nemen aan het burgerberaad. Zij krijgen ook een telefonische toelichting. Hun namen zijn op willekeurige wijze uit de basisregistratie personen gevist,

rekening houdend met geslacht, leeftijd, etniciteit en opleiding. Dat moet een representatieve groep opleveren die in november aan de slag gaat.

Eerst krijgen de vrijwilligers workshops over klimaatbeleid, waarbij zij ook zelf sprekers kunnen voorstellen, daarna volgt overleg in werkgroepjes over deelonderwerpen, waarna alle leden samen – met hulp van een gespreksleider – een samenhangend pakket maatregelen voorstellen. Dat wordt begin 2022 aangeboden aan de gemeenteraad.

Mandaat

‘Dat gaan we dan ook echt uitvoeren’, belooft Van Doorninck. ‘Het kan niet zo zijn dat we honderd burgers maar wat laten praten. Een burgerberaad werkt alleen, zo blijkt uit ervaringen in het buitenland, als de leden ook echt een mandaat krijgen.’

Vooraf stelt de gemeente wel randvoorwaarden. ‘Als een maatregel miljarden euro’s gaat kosten, dan kunnen we dat als stad niet betalen. Het moet wel uitvoerbaar zijn.’ De CO₂-uitstoot kan verder omlaag door bijvoorbeeld scooters, auto’s, vrachtwagens en boten met verbrandingsmotoren eerder te weren, meer woningen en bedrijven van het aardgas te halen, CO₂ ondergronds op te slaan, of zonnepanelen en woningisolatie verder te stimuleren. En natuurlijk meer windenergie opwekken.

Het stoort Van Doorninck dat er meer aandacht is voor het verzet tegen het klimaatbeleid, dan voor de noodzaak van de maatregelen. Zij vindt dat het kabinet te weinig doet om de bevolking voor te bereiden op de gevolgen van het Klimaatakkoord uit 2019.

‘Die overheids campagne Iedereen doet wat is te vrijblijvend. Door een ledlampje in te draaien, houd je de overstromingen in Limburg niet tegen’. Na kritiek uit alle regio’s plaatste de minister volgens haar nog één advertentie in dagbladen. ‘Mark Rutte sneerde in een verkiezingsdebat dat Amsterdam te hard van stapel loopt, dat wij het draagvlak voor de energietransitie zouden ondermijnen; maar wij voeren gewoon braaf het Klimaatakkoord uit.’

Ambitieuze Amsterdam

Van Doorninck erkent wel dat Amsterdam ambitieus is. De stad mikt op een CO₂-reductie van 55 procent in 2030, terwijl de rijksoverheid 49 procent wel voldoende vindt. Ook houdt Amsterdam vast aan de ambitie om 50 megawatt extra windenergie te gaan opwekken.

‘Als we maatregelen gaan doorschuiven vanwege verzet, dan verdiepen we de klimaatcrisis alleen maar. Hoe langer we wachten, hoe drastischer de benodigde maatregelen zullen zijn. We kunnen het niet maken om de volgende generatie daarmee op te zadelen. Daarom probeer ik standvastig te zijn.’

Mede-oprichter van actiegroep Windalarm Naut Kusters vindt het burgerberaad in principe een goed idee. ‘Maar dan moet je ook alles op tafel leggen, niet het meest heikele punt erbuiten laten.’ Kusters is ervan overtuigd dat honderd gewone Amsterdammers nooit zullen kiezen voor grote windturbines nabij woonwijken. ‘Nu is het een flauwe zet.’

Burgerberaad werkt soms tegen polarisatie, maar vaak ook niet

Gewone burgers die tijdelijk op de stoel van politici gaan zitten: het is een democratische vernieuwing waar afgelopen jaren met wisselend succes mee is geëxperimenteerd in Europa.

Ierland doorbrak zo in 2016 een decennia oude patstelling over abortus, de Franse president Macron installeerde twee jaar geleden 150 willekeurige Fransen als antwoord op de Gele Hesjes. Het gros van de 149 voorgestelde klimaatmaatregelen sneuvelde echter in het parlement.

Nederland pionierde in 2006 al met een burgerforum over het kiesstelsel, maar dat leidde nergens toe. Dit jaar adviseerde een commissie het kabinet opnieuw ervaring op te doen met burgerberaden op het gebied van klimaat.

Voorstanders zien het burgerberaad als middel om de groeiende polarisatie in de samenleving te verminderen. Door burgers zelf beleid te laten maken, zou het draagvlak voor maatregelen groeien. Zo'n 'deliberatieve democratie' is volgens hen vooral geschikt voor grote maatschappelijke problemen die om langetermijnbeleid vragen. Politici zouden daar minder geschikt voor zijn, omdat die denken in verkiezingsperiodes van vier jaar.

Tegenstanders waarschuwen dat burgerberaden veel geld en tijd kosten en alleen wat opleveren als politici mandaat durven weg te geven.

Gemeente Amsterdam
t.a.v. Wethouder Marieke van Doorninck
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Kopie: College van B&W

Van:
Bewonersvereniging Zijkanaal H,
Zijkanaal H-weg 08
1037RP Amsterdam
Amsterdam 18 augustus 2021

Onderwerp: Participatie windturbines Noorder-IJplas

Geachte mevrouw van Doorninck,

De voorbije maanden is er veel onrust ontstaan over de eisen waaraan nieuw op te richten windparken moeten voldoen. In deze brief vragen wij uw om ons te bevestigen dat

- de Gemeente Amsterdam zich zal houden aan de nieuw geldende regels, na de uitspraak van de RVS van 30-6-2021.
- U voor de participatiebijekomsten van het windpark Noorder-IJplas een reflectie periode inlast totdat meer duidelijkheid is geschapen

Toelichting

Wellicht mede daartoe aangezet door de brief van Staatssecretaris Yeşilgöz-Zegerius aan de Tweede Kamer over de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State van 30 juni 2021 in de zaak van windpark Delfzijl doet de website van Amsterdam Wind het voorkomen alsof de gevolgen van die uitspraak voor de plannen van Amsterdam Wind minimaal zijn. De gemeente moet nu “even” lokale voorschriften vaststellen, dat zullen “betere regels” zijn want er is nu ruimte voor “maatwerk” en Amsterdam Wind zal dit alles faciliteren door “samen” met de omgeving een milieueffectrapportage op te stellen.

De wetgever stelt echter strikte eisen aan een gemeente om te komen tot een gemotiveerd besluit over vernieuwde voorschriften. Artikelen 3:2 en 3:46 van de AWB stellen dat een motivering gebaseerd moet zijn op een milieueffectrapportage die niet alleen voldoet aan de eisen van Nederlandse wet- en regelgeving, maar ook aan die van het Unierecht, in het bijzonder de SMB-richtlijn. Het is immers ondenkbaar dat, nu landelijke voorschriften buiten toepassing moeten blijven vanwege het ontbreken van een voorafgaande milieueffectrapportage, het lokale bevoegde gezag voorschriften mag vaststellen zonder voorafgaande milieueffectrapportage. Dit zou een schending zijn van het Unierecht.

Daarbij heeft de uitspraak van de Raad van State van 30 juni 2021 ook ingrijpende gevolgen heeft voor opzet en inhoud van een milieueffectrapportage die voldoet aan de eisen van de SMB-richtlijn. Volstond het voorheen om onder het regiem van de voorschriften van het Activiteitenbesluit in een project-MER aan te tonen dat het geplande windpark kon voldoen aan de eisen van die voorschriften (al dan niet met de inzet van mitigerende maatregelen), thans (nu die voorschriften niet meer gelden) moet er in de milieueffectrapportage worden aangetoond dat het geplande windpark - ook als het gaat om geluid, slagschaduw en externe veiligheid - niet leidt tot een onaanvaardbare aantasting van de kwaliteit van het milieu, daaronder begrepen het woon- en leefklimaat van omwonenden. Omdat

deze eis voortvloeit uit de SMB-richtlijn, levert het niet voldoen aan die eis eveneens strijd op met het Unierecht.

Het moge duidelijk zijn dat het bovenstaande leidt tot een fundamenteel andere opzet van de milieueffectrapportage dan voorheen het geval was toen de landelijke voorschriften inzake geluid, slagschaduw en externe veiligheid nog wel golden. Die andere opzet zal tot uiting moeten komen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau waarin opzet en diepgang van de uit te voeren milieueffectrapportage wordt vastgelegd door het bevoegde gezag, dat wil zeggen: *in casu* door de gemeente Amsterdam en dus niet - zoals de website lijkt te suggereren - door Amsterdam Wind "samen" met de omgeving.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau zal door u ter inzage moeten worden gelegd en wij verzekeren u dat wij de daarin vervatte voorstellen nauwgezet zullen evalueren aan de hand van de vraag of voldaan wordt niet alleen aan de Nederlandse wet- en regelgeving, maar ook aan de eisen van het Unierecht.

Wij geven u reeds mee dat wat ons betreft daarbij een kernvraag zal zijn hoe u de mogelijke gezondheidseffecten van het geplande windpark gaat onderzoeken, juist nu er vanuit de medische wereld in toenemende mate aandacht wordt gevraagd voor die effecten. Het windpark dat Amsterdam Wind wenst te realiseren ligt immers in een dicht bevolkt gebied en dus dienen mogelijke gezondheidseffecten juist voor dit park met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te worden onderzocht.

- Graag vernemen wij van u wanneer de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van de gemeente Amsterdam beschikbaar is.

Pas nadat deze notitie beschikbaar is kunnen de coöperaties aan de slag met hun onderzoeken naar de effecten van hun windturbine project in het Noorder-IJplas park en het Keerkringpark op onze leefomgeving. Een onderzoek impliceert immers een kader waarbinnen naar resultaten moet worden gezocht. Dit kader ontbreekt sinds 30 juni jongstleden.

Gelet op het voorgaande achten wij het op dit moment niet opportuun om de participatiesessies met de omgeving voort te zetten. Uiteraard is dat primair een beslissing van de initiatiefnemers. Anderzijds is het de gemeente mogelijk uw goedkeuring aan het participatieplan te herroepen. Dat is uiteindelijk ook in het belang van de initiatiefnemers aangezien er anders waarschijnlijk onnodig tijd en moeite verspild gaat.

- Wij verzoeken u om voor de participatiebijeenkomsten van het windpark Noorder-IJplas een reflectie periode in te lassen totdat meer duidelijkheid is geschapen.

Wij rekenen op een deugdelijk gemotiveerd antwoord op deze brief, bij gebreke waarvan wij geen andere mogelijkheid zien dan deze in te dienen in de vorm van een raadsadres.

Uw liefst spoedige reactie zien wij graag tegemoet.

Hoogachtend, namens Bewonersvereniging Zijkanaal H en 600 Vrienden van de Noorder-IJplas,

Peter Verbeek

Bijlage: tekst website Amsterdam Wind

Raad van State

Wat betekent de uitspraak van de Raad van State voor onze plannen?

15 juli 2021 /

De normen voor windmolens liggen momenteel onder een vergrootglas. Door een uitspraak van de Raad van State in windpark Delfzijl moeten de Nederlandse normen opnieuw onderzocht worden, omdat er voor nieuwe windparken niet meer mag worden getoetst aan het Activiteitenbesluit. Critici van windmolens grijpen de uitspraak aan om te proberen windprojecten stil te laten leggen of te vertragen, door op te roepen om te wachten op de Rijksoverheid. De Rijksoverheid geeft echter aan dat gemeenten ook lokale normen kunnen opstellen. Voordeel daarvan is dat de normen opnieuw tegen het licht worden gehouden. Daar krijgen we betere regels van, die beter zijn te handhaven. Initiatiefnemers, zoals coöperaties, zien hier

Omgevingsproces kan doorgaan

Voor het windproject Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein is op 5 juli het participatieproces voortgezet. In dit proces is het doel om te komen tot een voorkeursopstelling door een gedetailleerd onderzoek (milieueffectrapportage) naar de mogelijkheden van verschillende windmolen-opstellingen, en de impact daarvan op de omgeving. We willen in overleg met de omgeving een goed optimum vinden tussen de hoeveelheid opgewekte energie, en het beperken van eventuele hinder door geluid en slagschaduw.

De gemeente Amsterdam heeft op 5 juli aangegeven dat het belangrijk is dat dit participatieproces doorgaat, zodat het gesprek over de impact van een eventueel windpark vorm krijgt en houdt. Geluid en slagschaduw zijn hier een belangrijk onderdeel van.

Hoe kunnen we lokaal maatwerk leveren?

We willen het proces met de omgeving en de resultaten van de milieueffectrapportage voor het project inzetten om te komen tot 'Amsterdamse' en een voorkeursvariant. Omdat dit een specialistische en zorgvuldige onderbouwing behoeft, werken we samen met adviesbureau Bosch & van Rijn. Indien de gemeente ervoor kiest om zelf gekozen normen te hanteren, moeten deze

De geluidsstudies houden rekening met geluidsgevoelige objecten (zoals woningen) in de omgeving.

Dit proces kan sneller verlopen dan het wachten op de normstelling van de Rijksoverheid. Vanuit het Rijk komt er bovendien ondersteuning van gemeenten en provincies bij het motiveren van de besluiten over eigen normstelling (website en helpdesk).

Amsterdam Wind vindt het een voordeel dat de gemeente zelf de regie behoudt over de snelheid en het proces. We kunnen op deze manier doorgaan met de omgevingsberaden en we kunnen bovendien veel locatie-specifieker te werk gaan, wat aansluit bij vragen van omwonenden tijdens het eerste omgevingsberaad.

Hoe kan de milieueffectrapportage eruit zien?

De milieueffectrapportage is bedoeld als onderbouwing bij de vergunningaanvraag, om ruimtelijke afwegingen te kunnen maken, en bevat onderzoeken naar de effecten van het windpark, zoals geluid en slagschaduw. In de Notitie Reikwijdte en detailniveau (het vertrekpunt voor de milieueffectrapportage) beschrijven we hoe we dit willen gaan doen. In de vergunningaanvraag komt een onderbouwing van de gekozen voorkeursvariant en normstelling.

Meer informatie

Veel gestelde vragen over de geluidnorm

te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag, die vervolgens een afweging kan maken of het project daarmee ruimtelijk aanvaardbaar is. Dit geldt dus ook voor de WHO-norm.

- **Kunnen we geen andere Europese normen gebruiken?** Er zijn geen uniforme Europese normen voor het beoordelen van geluid. Het gaat erom een bepaalde mate van geluidsbelasting te vinden die acceptabel is voor Nederland, passend bij de energiedoelstellingen die we hebben.

Achtergrond

De RvS heeft gesteld dat de landelijke normen voor windmolens in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet zijn getoetst via een milieueffectrapport, en nu niet meer bruikbaar zijn, totdat ze getoetst zijn.

[Deel dit stuk](#)

Motie

Datum raadsvergadering	27 mei 2021
Ingekomen onder nummer	368
Status	–
Onderwerp	Motie van het lid Boomsma inzake de Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (windturbines feiten)

Aan de gemeenteraad

Ondergetekende heeft de eer voor te stellen:

De Raad,

Gehoord de discussie over het vaststellen van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid,

Overwegende dat:

- voor en tegenstanders van windturbines bij woonwijken en in de natuur beweren dat de andere partij onjuiste feiten presenteert of verdraaid;
- voor een open en eerlijk gesprek; een goede maatschappelijke belangenafweging; en de acceptatie van het uiteindelijke besluit door alle partijen, het van essentieel belang is dat partijen zoveel mogelijk overeenstemming bereiken over de onderliggende feiten;
- het vaststellen van de feiten een gezamenlijk proces moet zijn waarbij wordt vastgesteld waar overeenstemming over is en waar niet en wat dan de overwegingen zijn;
- hierdoor niet deskundige partijen zich een beter beeld kunnen vormen van de werkelijkheid en tot een betere afweging kunnen komen;
- het politieke en maatschappelijk debat daardoor beter gevoerd kan worden wat een belangrijk onderdeel is van het democratische proces.

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders

Een werkgroep op te zetten met vertegenwoordigers van Windalarm, de energiecoöperaties, de gemeente en relevante deskundigen om gemeenschappelijk op relevante thema's tot gemeenschappelijk feitenoverzichten te komen. Waar is met het over eens, waar niet en wat dient nader uitgezocht te worden. Dit onder leiding van een door beide partijen geaccepteerde procesmanager.

Indiener

D.T. Boomsma